

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Клочка Івана Андрійовича**

«Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку»,

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи

Здобувач Клочко Іван Андрійович виконав у повному обсязі індивідуальний план виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 60 кредитів ECTS виконана у повному об'ємі. Здобувач успішно склав іспити з наступних дисциплін: Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування, Публічна політика, Управління суспільним розвитком, Концептуальні засади сучасного наукового пізнання, Етика та світоглядні засади наукової діяльності, Методологічне забезпечення досліджень публічного управління та адміністрування, Методологічне забезпечення освітньої діяльності, Управління проектами, Комунікативні аспекти діяльності дослідника, Основи наукового мовлення, Інформаційні технології у науковій діяльності, Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування, Інформаційно-аналітична складова публічного управління, Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні, Демократія участі та комунікації в публічному управлінні та пройшов педагогічну практику.

У процесі навчання здобувач набув усіх компетентностей, теоретичних знань, вмінь і навичок, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти третього науково-освітнього рівня за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно та на високому рівні. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, демонструючи високий рівень самостійності та творчого підходу до дослідницької роботи.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження

В умовах наростаючої глобальної невизначеності, технологічних трансформацій та повномасштабної збройної агресії Росії проти України здатність органів публічної влади ефективно управляти ризиками стає визначальним чинником забезпечення регіонального розвитку. Традиційна модель публічного управління, орієнтована переважно на дотримання встановлених процедур і реагування на проблеми після їх виникнення, виявляється принципово недостатньою в умовах, коли зовнішнє середовище характеризується високою волатильністю та постійною появою нових типів

загроз. Децентралізаційна реформа суттєво розширила повноваження органів місцевого самоврядування, поставивши перед ними якісно нові вимоги до управлінських спроможностей, зокрема у сфері ризик-менеджменту.

Завдання повоєнного відновлення, яке потребуватиме ефективного освоєння безпрецедентних обсягів міжнародної технічної та фінансової допомоги, вимагає якісно нового рівня управління ризиками. Стандарти ЄС передбачають обов'язкову інтеграцію ризик-менеджменту в системи внутрішнього фінансового контролю та стратегічного планування, що робить розбудову систем управління ризиками нормативною вимогою. Водночас в Україні ризик-менеджмент у публічному секторі на регіональному рівні залишається на початковій стадії розвитку, характеризується домінуванням реактивного підходу та відсутністю системної методологічної основи. Зазначені обставини зумовлюють актуальність, теоретичну та практичну значущість дослідження.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. У межах цієї НДР автором визначено теоретичні та практичні засади управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку в умовах децентралізації та воєнного стану.

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого науково-прикладного завдання – теоретичного обґрунтування та розробки практичних рекомендацій щодо розвитку системи управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку України в сучасних умовах. Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

– розроблено концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку, яка, на відміну від наявних у науці публічного управління моделей ризик-менеджменту, що адаптують стандарти приватного сектору (ISO 31000, COSO ERM) до публічного без урахування специфіки регіонального розвитку як об'єкта впливу та без вбудованого механізму міжрівневої координації, інтегрує п'ять взаємопов'язаних компонентів – стратегічну рамку управління ризиками, організаційну інфраструктуру, процеси ідентифікації та оцінювання ризиків, механізми реагування і систему навчання та безперервного вдосконалення; забезпечує вертикальну узгодженість між національним, регіональним та місцевим рівнями управління ризиками; розмежовує базові та розвиваючі умови функціонування системи залежно від рівня зрілості організації; містить диференційовану логіку застосування до умов стабільного розвитку, воєнного

стану та повоєнної відбудови як окремих структурних контекстів із специфічними профілями ризиків та пріоритетами управлінського реагування;

удосконалено:

– організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу в діяльність органів публічної влади, які, на відміну від наявних підходів, що пропонують окремі інструменти або структурні елементи ризик-менеджменту без їхньої системної взаємоузгодженості та без урахування стадії зрілості організації, структурують комплекс механізмів за чотирма взаємозалежними напрямками (нормативно-правовим, організаційно-структурним, компетентнісним і технологічним) із поетапною стратегією впровадження від пілотних ініціатив до системного масштабування та визначенням лідерства вищого керівництва системоутворювальним чинником подолання інституційного опору змінам;

– методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування регіонального розвитку, яка, на відміну від наявних підходів, що розглядають аналіз ризиків як окремий елемент стратегічних документів без реального впливу на визначення пріоритетів та без охоплення повного стратегічного циклу, структурує механізми інтеграції за трьома взаємодоповнюючими типами – організаційними, методологічними та інструментальними – і поширює їх застосування на всі фази стратегічного циклу; обґрунтовує розширення цифрової платформи DREAM функціоналом управління ризиками; розкриває специфіку інтеграції в умовах повоєнної відбудови як необхідної умови результативного освоєння міжнародної допомоги;

дістали подальшого розвитку:

– теоретична концептуалізація ризик-орієнтованого управління як чинника регіонального розвитку – шляхом обґрунтування синтезу чотирьох теоретичних підходів (еволюційної економічної географії, концепції регіональної резилієнтності, теорії антикрихкості та концепції адаптивного управління) і виокремлення диференційованих профілів ризиків залежно від типу регіону (метрополійного, периферійного, депресивного, прифронтового);

– систематизація моделей і підходів управління ризиками в органах публічної влади – шляхом адаптації моделей зрілості ризик-менеджменту до специфіки публічного сектору України через виокремлення п'яти послідовних рівнів із практичними орієнтирами просування між ними та обґрунтування принципу інтеграції управління ризиками з іншими системами управління організацією;

– аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України – шляхом ідентифікації п'яти системних прогалів нормативно-інституційного забезпечення та виявлення сукупності культурно-інституційних, ресурсних і нормативних бар'єрів для розвитку практик на регіональному рівні з визначенням сприятливих факторів і можливостей в контексті повоєнного відновлення.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Сформульовані у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації ґрунтуються на теоретико-методологічних засадах науки публічного управління, теорії ризику, регіональної науки та інституційної теорії. У роботі здійснено комплексний аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Теоретичні положення підкріплені системним аналізом нормативно-правового та інституційного забезпечення управління ризиками в Україні, порівняльним аналізом досвіду шести країн та діагностикою практик на регіональному рівні. У цілому наукові результати, отримані в дисертації, є достовірними, науково обґрунтованими та доказовими.

6. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що основні положення та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані:

Кабінетом Міністрів України та Міністерством розвитку громад та територій України – при розробці нормативно-правової бази у сфері ризик-орієнтованого управління та організації навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування;

обласними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування – при розбудові систем управління ризиками, використовуючи концептуальну модель як методологічну основу для діагностики поточного стану та проектування системних змін;

органами влади в контексті повоєнного відновлення – методологія інтеграції управління ризиками в стратегічне планування забезпечує результативне освоєння міжнародної технічної та фінансової допомоги і відповідність вимогам структурних фондів ЄС;

закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного управління, стратегічного планування, управління ризиками в публічному секторі та регіональної політики.

Три авторські розробки – концептуальна модель, організаційно-управлінські механізми та методологія інтеграції – утворюють замкнену архітектуру системних змін: модель задає архітектуру, механізми забезпечують перехід до неї, а методологія вбудовує систему в реальний управлінський цикл регіонального розвитку.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 6 публікаціях, з них 4 – у наукових фахових виданнях.

1. Дзюндзюк В.Б., Клочко І.А. Управління ризиками в публічному секторі: стратегії та механізми впровадження. *Суспільство та національні*

інтереси. 2024. № 4 (4). С. 915–924. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-915-924](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-915-924). (Особистий внесок автора: розкрито сутність та специфіку публічних ризиків, здійснено їх класифікацію, визначено ключові передумови та чинники формування ризиків у національній системі публічного управління.)

2. Клочко І.А. Зарубіжний досвід управління ризиками в публічному секторі. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 6 (14). С. 800–811. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6\(14\)-800-811](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6(14)-800-811).

3. Клочко І.А. Удосконалення механізмів управління ризиками в публічному секторі. *Актуальні проблеми державного управління*. 2025. Том 2. № 67. С. 160–177. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2025-2-07>.

4. Клочко І.А. Управління ризиками в органах публічної влади як чинник інвестиційної привабливості регіону. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 5 (47). С. 1111–1122. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-5\(47\)-1111-1122](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-5(47)-1111-1122).

5. Клочко І.А. Управління ризиками в публічному секторі: виклики та механізми забезпечення стійкості системи. *Science and society: modern trends in a changing world*. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Vienna, Austria. 2024. Pp. 224–233.

6. Клочко І.А. Публічне управління ризиками в умовах гібридних загроз: інституційні механізми та інструменти. *Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови*: зб. наук. матер. XXV Міжнар. наук. конгресу. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. С. 155–158.

8. Апробація матеріалів дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, на міжнародних і національних науково-практичних конференціях, зокрема: IX Міжнародній науково-практичній конференції «Science and society: modern trends in a changing world» (Відень, Австрія, 2024 р.), XXV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови» (Харків, Україна, 2025 р.) та інших наукових заходах.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Ключка І.А. «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» повністю відповідає галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» та відповідає паспорту спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

11. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту

Здобувач представив основні результати своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (витяг з протоколу № 11 розширеного засідання кафедри публічної політики від 27 травня 2026 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення. У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одностайно рекомендувати роботу здобувача Ключка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на розширеному засіданні кафедри публічної політики, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Олена КРУТІЙ